

АНОТАЦІЯ

Волянський Н. О. Просвітницька і маніпулятивна пропаганда в інформаційному просторі Росії та України: порівняльний аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 Журналістика (галузь знань 06 Журналістика). – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2026.

Дисертація є комплексним дослідженням російської маніпулятивної пропаганди в інформаційному просторі України та Росії від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Метою дослідження є аналіз просвітницької пропаганди та пропагандистських наративів російської маніпулятивної пропаганди, методів їхнього просування в інформаційному медіапросторі Росії та України від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну до жовтня 2025 року та окреслення шляхів протидії російській маніпулятивній пропаганді в Україні. Об'єктом дослідження є просвітницька та маніпулятивна пропаганда в інформаційному просторі Росії та України. Емпіричною базою дослідження стали інформаційні випуски програм «Время» на «Первом канале» та «Сегодня» на каналі НТВ; російські та проросійські телеграм-канали, зокрема «Луганск 24» та «Запорожский вестник» на тимчасово окупованих територіях; українські державні, громадські та медійні ініціативи в контексті протидії російській маніпулятивній пропаганді.

Росія провадить війну на двох рівнях: фізичний та когнітивний, тобто намагається захопити не лише території України, а й ментальну свідомість людей, застосовуючи маніпулятивну пропаганду не лише в російському та українському інформаційному просторі, а й у світовому. Маніпулятивна пропаганда є невід'ємним складником російської військової агресії в Україні, яка безперервно й активно спрямовується на підрив внутрішньої стійкості

українського суспільства та виправдання військової агресії перед росіянами і світом. Актуальність дослідження динаміки пропагандистських наративів упродовж великої війни зумовлена потребою теоретичних та практичних узагальнень, а актуальність дослідження сутності, інструментів та методів російської маніпулятивної пропаганди в інформаційному просторі України, Росії та світу зумовлена потребою окреслення шляхів протидії їй та формування національних наративів.

Незважаючи на наявність низки наукових публікацій про пропаганду, зокрема сутність сучасної російської пропаганди та стратегії протидії їй, відсутнє ґрунтовне наукове дослідження російської маніпулятивної пропаганди періоду повномасштабної війни Російської Федерації проти України в науковому просторі.

Тому в роботі вирішуємо такі завдання:

- проаналізувати та систематизувати наукові підходи до визначення поняття *пропаганда* за хронологією та критерієм розуміння її сутності;
- запропонувати власне розуміння поняття *пропаганда*;
- окреслити історіографію пропаганди за хронологією та подіями, які впливали на активацію досліджень її природи;
- виокремити види пропаганди за різноманітними критеріями та обґрунтувати вибір класифікації, яка лягла в основу дослідження;
- проаналізувати російські наративи у світових та російських медіа перед початком повномасштабного вторгнення в Україну;
- окреслити динаміку пропагандистських наративів Російської Федерації в інформаційному просторі України та Росії від початку повномасштабного вторгнення до жовтня 2025 року;
- встановити методи російської маніпулятивної та «просвітницької» пропаганди на тимчасово окупованих територіях;
- зробити порівняльний аналіз просвітницької і маніпулятивної пропаганди в інформаційному просторі України та Росії;

- окреслити шляхи протидії російській маніпулятивній пропаганді в Україні.

Для вирішення завдань застосовано емпіричні та теоретичні методи дослідження. З емпіричних методів використано: аналіз писемних документів, монографічний метод, методи спостереження та контент-аналізу. Аналіз писемних документів дозволив визначити рівень досліджуваності російської маніпулятивної пропаганди, прогалини в її дослідженні та переглянути усталені висновки, а також для дослідження історіографії пропаганди взагалі. Для представленої роботи монографічний метод допоміг відтворити історичні події, що стали поштовхом для дослідження пропаганди, та проаналізувати діяльність державних, фактчекінгових та громадських організацій у протидії російській маніпулятивній пропаганді. Метод спостереження використано для цілеспрямованого, систематичного, безпосереднього вивчення маніпулятивної пропаганди в російських інформаційних повідомленнях, що супроводжено паспортизацією та фіксацією її суттєвих рис. Метод контент-аналізу допоміг інтерпретувати зміст (контент) російських інформаційних новинних повідомлень через кількісні показники. Теоретичні методи дослідження дозволили нам осмислити та систематизувати зібраний матеріал. Зокрема, використано структурний аналіз (для з'ясування структури пропаганди, маніпулятивної пропаганди), термінологічний аналіз (для визначення сутності основних понять), кількісний аналіз (для визначення розподілу ефірного часу на висвітлення певних подій, явищ), системний аналіз (для вивчення і розуміння російської маніпулятивної пропаганди як системи). Метод синтезу дозволив систематизувати класифікаційні критерії видів пропаганди, з'ясувати особливості сучасної російської маніпулятивної пропаганди як явища на основі власного дослідження, думок та спостережень науковців та журналістів. Метод порівняння застосовано під час окреслення наукових підходів до визначення поняття пропаганда; для з'ясування відмінностей комуністичної пропаганди від сучасної путінської пропаганди; для порівняння просвітницької та маніпулятивної пропаганди в інформаційному просторі України та Росії.

Історичний метод дослідження використано для з'ясування історичного контексту виникнення пропаганди.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що: систематизовано наукові підходи до визначення поняття пропаганда за хронологічним критерієм та за сутністю її розуміння; упорядковано класифікаційні критерії виокремлення різних видів пропаганди; уточнено визначення пропаганди та доповнено окреслення відмінностей пропаганди від публічної дипломатії, стратегічних комунікацій, дезінформації, фейків, інформаційно-психологічної операції; оновлено науковий апарат для наявності нових форм та методів пропаганди, які зумовив розвиток цифрових технологій; досліджено методи російської маніпулятивної пропаганди в російських інформаційних телевізійних випусках періоду повномасштабної війни проти України; простежено динаміку пропагандистських наративів в інформаційному просторі Росії та України від початку повномасштабного вторгнення до жовтня 2025 року; проаналізовано методи та наративи російської маніпулятивної пропаганди на тимчасово окупованих територіях; здійснено порівняння просвітницької і маніпулятивної пропаганди в інформаційному просторі України та Росії; окреслено шляхи поліпшення протидії російській маніпулятивній пропаганді.

Результати теоретичних та емпіричних матеріалів дисертації полягають у доповненні теоретичних засад дослідження пропаганди, поглибленні розуміння понять пропаганда та маніпулятивна пропаганда в науковому дискурсі. Результати дослідження розширюють та доповнюють теоретичні і наукові аспекти дослідження проблемних питань маніпулятивної пропаганди та шляхів її протидії. Систематизація наративів російської маніпулятивної пропаганди впродовж повномасштабного вторгнення створює основу для виокремлення нових характеристик маніпулятивної пропаганди.

Теоретичні та практичні результати дослідження, рекомендації щодо поліпшення шляхів протидії російській маніпулятивній пропаганді можуть бути використанні для подальших наукових досліджень російської маніпулятивної пропаганди; під час викладання навчальних дисциплін, пов'язаних з

пропагандою, контрпропагандою, фактчекінгом, медіаграмотністю, стратегічними комунікаціями тощо; для створення навчальних посібників, підручників та навчально-методичних матеріалів. Сформовані заходи протидії російській маніпулятивній пропаганді можуть бути використані в роботі центрів з протидії дезінформації, для створення освітніх програм з медіаграмотності та для вдосконалення державної інформаційної політики.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатка.

У першому розділі дисертації *«Теоретичні засади дослідження пропаганди»* розглянуто наукові підходи до визначення пропаганди, систематизовано класифікаційні критерії видів пропаганди, проаналізовано історіографію дослідження пропаганди, з'ясовано структуру та природу маніпулятивної пропаганди. У процесі дослідження встановлено, що активація наукових досліджень пропаганди припадає на важливі історичні світові події: після Першої світової війни, перед та під час Другої світової війни, в період Холодної війни, в період російської війни проти України, після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Упродовж років пропаганду розглядали як: 1) мистецтво впливу, маніпулювання, контролю, просування (Дж. Мартін); 2) суспільну комунікацію; інструмент державної політики невіддільно від культури (Ж. Еллюль, С. Каннінгем); 3) спосіб формування національної ідеології; елемент інформаційної війни; 4) симулякр – спосіб формування реальності (Ж. Бодріяр); 5) форму комунікації (Г. Поцепцов, Ю. Шведа, Н. Савчук). У сучасних умовах російсько-української війни визначаємо пропаганду як потужний інструмент впливу на суспільство, військових та міжнародну спільноту. Наше розуміння поняття включає цілеспрямовану та організовану систему комунікативних дій для впливу на цільову аудиторію з метою формування громадської думки, активації та консолідації суспільства.

У другому розділі дисертації *«Маніпулятивна пропаганда в інформаційному просторі України та Росії»* проаналізовано пропагандистські

наративи та методи їхнього просування в інформаційному просторі України та Росії, на тимчасово окупованих територіях упродовж грудня 2021 року – жовтня 2025 року. Досліджено, що російські пропагандистські наративи змінюються впродовж аналізованого періоду залежно від подій та ситуації в інформаційному просторі методом семантичної та ситуативної адаптивності. Головними стратегічними наративами впродовж війни є: «Україна – недодержава», «Росія в Україні воює з НАТО», «Дискредитація українського військового і політичного керівництва», «Зрив мобілізації», «Росія готова до мирних переговорів, Україна – ні». Метою російської пропаганди на тимчасово окупованих територіях є стирання української національної ідентичності та створення агресивної російської. З'ясовано, що до методів російської маніпулятивної пропаганди належать: метод «гнилого оселедця», велика брехня, абсолютна очевидність, невідомий герой, багаторазове повторення, напівправа, залякування, метод 60/40, звинувачення у звірствах, гіперболізація ставок, демонізація та дегуманізація опонента, релігійні санкції, поляризація, метапропаганда. З'ясовано, що в основі просвітницької пропаганди України, на відміну від Росії, – повага до цінності та гідності людини. Псевдопросвітницька (називаємо її псевдо, оскільки вона суперечить прямому значенню слова просвітницький) пропаганда Росії є лише частиною імперської маніпулятивної пропаганди і служить основою для легітимізації її влади.

У третьому розділі *«Заходи протидії російській маніпулятивній пропаганді»* виділено такі компоненти протидії російській маніпулятивній пропаганді: державні заходи та ініціативи (законодавче регулювання протидії пропаганді та дезінформації; діяльність Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки та Центру протидії дезінформації); діяльність українських медіа, зокрема правдиве висвітлення подій в Україні без порушень професійних стандартів журналістики та розвінчування російських фейків і спростування маніпулятивної пропаганди; ініціативи фактчекінгових та громадських організацій; історико-просвітницькі проєкти з просування історії України, української мови, літератури та культури; проєкти з підвищення

медіаграмотності суспільства; розвиток української культури та мистецтва, в якому Україна постає країною з власною гідністю, силою та креативністю. Сформульовано рекомендації для поліпшення протидії російській маніпулятивній пропаганді: створювати та продукувати власні національні наративи, які проявлятимуться як самостійний набір тверджень про Україну, сповнених наших цінностей і цінностей тих країн, для яких ми їх поширюватимемо; створювати якісний медійний контент без порушень професійних стандартів журналістики; медіа повинні оцифровуватись та створювати конкурентний новинний контент; включати в програми з навчання медіаграмотності, в освітні програми вищих навчальних закладів, шкіл, садків результати проаналізованих проєктів з протидії дезінформації та пропаганди та підвищення рівня медіаграмотності (фільми, мультфільми, анімації, посібники, інтелектуальні ігри тощо); подбати також про те, щоб результати цієї роботи побачила/почула/почитала міжнародна аудиторія; розвивати українську літературу, кінематограф, мистецтво, музику, театр тощо з акцентом на зображенні гідності, сили й креативності України та присутності головного національного наративу «Україна – гідна держава, є, була і буде».

Результати дослідження засвідчили, що Україні потрібні чіткі стратегії протидії російській маніпулятивній пропаганді, що охоплює не лише фактчекінг та боротьбу з ворожими інформаційними впливами, а й формування стратегічних національних наративів.

Ключові слова: пропаганда, маніпулятивна пропаганда, російська маніпулятивна пропаганда, просвітницька пропаганда, методи пропаганди, пропагандистські наративи, повномасштабна війна Російської Федерації проти України, російсько-українська війна, інформаційна війна, заходи протидії російській маніпулятивній пропаганді, національні наративи, контрнарративи, дезінформація, національна ідентичність.

ABSTRACT

Volianskyi N. O. Educational and manipulative propaganda in the information space of Russia and Ukraine: comparative aspect. – Qualification research paper. Manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy, specialty 061 Journalism (field of knowledge 06 Journalism). – Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 2026.

This PhD dissertation presents a thorough study of Russian manipulative propaganda within the information spaces of Ukraine and Russia, following the onset of the full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation. The research aims to analyze the propagandist narratives characteristic of Russian manipulative propaganda, explore the methods through which these narratives are disseminated in the news media environments of both Russia and Ukraine from the beginning of the invasion up to October 2025, and to identify strategies for countering such propaganda in Ukraine. The object of this study is Russian manipulative propaganda as it exists within the information environments of Russia and Ukraine. The empirical foundation of the research encompasses news broadcasts from programs such as *Vriemia* on Channel One and *Segodnia* on NTV; various Russian and pro-Russian Telegram channels, including *Luhansk 24* and *Zaporozhsky Viestnik* in the temporarily occupied territories; as well as initiatives from Ukrainian state entities, civil society, and media aimed at countering Russian manipulative propaganda.

Even before the outbreak of the Russian-Ukrainian war in 2014 and the full-scale invasion in 2022, Russia had been engaged in an information war against Ukraine. This campaign began immediately following the dissolution of the USSR and Ukraine's declaration of independence. From the very start, Russia disseminated propagandistic narratives emphasizing “brotherly nations,” “shared history,” and the concept of the “Russian world,” intensifying these messages with the onset of the Russian-Ukrainian conflict. Russia conducts warfare on two fronts: physical and

cognitive. It seeks not only to annex Ukrainian territory but also to influence the perceptions and beliefs of individuals, employing manipulative propaganda not just within the Russian and Ukrainian information spaces but also on a global scale. This form of propaganda is vital to Russia's military aggression against Ukraine, continuously deployed to undermine the internal resilience of Ukrainian society and to justify military actions to both Russian audiences and the international community. The relevance of studying the dynamics of these propagandistic narratives throughout the full-scale war is underscored by the need for both theoretical insights and practical applications. Additionally, exploring the nature, tools, and methods of Russian manipulative propaganda within the information spheres of Ukraine, Russia, and beyond is essential for outlining effective countermeasures and shaping national narratives.

Despite numerous scholarly works addressing propaganda, such as the nature of contemporary Russian propaganda and strategies to counter it, there remains a significant gap in comprehensive academic research focused on Russian manipulative propaganda during the full-scale invasion of Ukraine.

Therefore, this study aims to address the following tasks:

- to analyze and systematize scholarly approaches to defining the concept of *propaganda*, organized chronologically and based on criteria related to its essential characteristics;
- to propose an original definition of the concept of *propaganda*;
- to outline the historiography of propaganda in relation to the chronology and key events that have stimulated research into its nature;
- to differentiate various types of propaganda based on multiple criteria and justify the classification chosen as the foundation of the study;
- to examine Russian narratives in both global and Russian media before the full-scale invasion of Ukraine;
- to describe the dynamics of Russian Federation propagandist narratives within the information spaces of Ukraine and Russia from the initiation of the full-scale invasion until October 2025;

- to identify the methods employed by Russian manipulative and “educational” propaganda in temporarily occupied territories;
- to propose strategies for countering Russian manipulative propaganda in Ukraine.

To address the research tasks, both empirical and theoretical methods were utilized. Document analysis enabled an assessment of the extent to which Russian manipulative propaganda has been studied, the identification of gaps in existing scholarship, a reassessment of established conclusions, and a broader examination of propaganda historiography. For this dissertation, the monographic method facilitated the reconstruction of historical events that sparked scholarly interest in propaganda, as well as an analysis of the activities of governmental, fact-checking, and civil society organizations that counter Russian manipulative propaganda. The method of observation was employed for targeted, systematic, and direct examination of manipulative propaganda within Russian informational messages, accompanied by the documentation and classification of its key features. Content analysis enabled the interpretation of the content of Russian informational news messages through quantitative metrics. Theoretical research methods facilitated the conceptualization and systematization of the collected material. Specifically, structural analysis clarified the structure of propaganda and manipulative propaganda, whereas terminological analysis helped define key concepts. Quantitative analysis was used to assess the distribution of airtime dedicated to specific events and phenomena, while system analysis allowed the examination of Russian manipulative propaganda as a comprehensive system. The method of synthesis enabled the organization of classification criteria for types of propaganda and the identification of the characteristics of contemporary Russian manipulative propaganda as a phenomenon, drawing on the author's research as well as perspectives from scholars and journalists. The comparative method was used to outline scholarly approaches to defining the concept of propaganda and to differentiate between Soviet propaganda and contemporary Putin-era propaganda. The historical method helped elucidate the context surrounding the emergence of propaganda.

The scientific novelty of this study is evident in several key areas: first, it systematically categorizes scholarly approaches to defining propaganda based on chronological criteria and the essence of its interpretation. Second, it organizes classification criteria to distinguish between various types of propaganda. Additionally, the study refines the definition of propaganda and clarifies the distinctions between propaganda, public diplomacy, strategic communications, disinformation, fake news, and information-psychological operations. It updates the scholarly apparatus to incorporate new forms and methods of propaganda that have emerged with the advancement of digital technologies. The research includes an examination of Russian manipulative propaganda methods as presented in Russian information television broadcasts during the full-scale invasion of Ukraine. It identifies the dynamics of propagandist narratives in the information landscapes of both Russia and Ukraine from the onset of the full-scale invasion until October 2025. Furthermore, the analysis focuses on the methods and narratives of Russian manipulative propaganda in temporarily occupied territories and outlines potential avenues for enhancing countermeasures against such propaganda.

The theoretical and empirical outcomes of this dissertation substantially contribute to the expansion of theoretical foundations for examining propaganda, enriching the scholarly discourse surrounding both propaganda and manipulative propaganda. The findings not only broaden but also deepen the academic understanding of the challenges posed by manipulative propaganda and strategies for countering it. The systematic analysis of Russian manipulative propaganda narratives throughout the full-scale invasion provides a framework for identifying new characteristics of manipulative propaganda.

The study's theoretical and practical findings, along with recommendations for improving methods to counter Russian manipulative propaganda, can be utilized in future scholarly research on this topic. These findings may also assist in teaching academic courses related to propaganda, counterpropaganda, fact-checking, media literacy, strategic communications, and related fields. Additionally, they can contribute to the development of textbooks, teaching aids, and instructional

materials. The proposed measures for countering Russian manipulative propaganda could be applied in disinformation counteraction centers, as well as in creating educational programs focused on media literacy and enhancing state information policy.

The dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and an appendix.

The first chapter, “*Theoretical foundations of propaganda studies*”, examines various scholarly approaches to defining propaganda. It systematizes classification criteria for different types, analyzes the historiography of propaganda research, and clarifies the structure and nature of manipulative propaganda. The study emphasizes that the growing scholarly interest in propaganda corresponds with major historical global events, particularly after World War I, before and during World War II, during the Cold War, during the Russian–Ukrainian war, and following the full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation. Over the years, propaganda has been viewed as: 1. an art of influence, manipulation, control, and promotion (J. Martin); 2. a form of public communication and an instrument of state policy that is inseparable from culture (J. Ellul, S. Cunningham); 3. a means of shaping national ideology and an element of information warfare; 4. a simulacrum - a means of constructing reality (J. Baudrillard); 5. a form of communication (H. Potseptsov, Yu. Shveda, N. Savchuk). In the context of the Russian–Ukrainian war, propaganda is understood as a powerful tool for influencing society, the military, and the international community. Our definition encompasses a purposeful and organized system of communicative actions aimed at influencing a target audience, with the goal of shaping public opinion and activating and consolidating society.

The second chapter of the dissertation, titled “*Manipulative propaganda in the information space of Ukraine and Russia*”, analyzes propagandist narratives and the methods of their dissemination in the information spaces of Ukraine and Russia, as well as in the temporarily occupied territories, from December 2021 to October

2025. The study finds that Russian propaganda narratives shift throughout this period depending on events and the informational situation, demonstrating semantic and situational adaptability. Key strategic narratives during the war include: “Ukraine is a failed state”; “Russia is fighting NATO in Ukraine”; “Discrediting the Ukrainian military and political leadership”; “Disrupting mobilization”; “Russia is ready for peace negotiations; Ukraine is not”. The objective of Russian propaganda in the temporarily occupied territories is to erase Ukrainian national identity and construct a new Russian identity. The study identifies the following methods of Russian manipulative propaganda: the “rotten herring” technique, the big lie, absolute obviousness, the unknown hero, repetition, half-truth, intimidation, the 60/40 method, accusations of atrocities, hyperbolization of stakes, demonization and dehumanization of the opponent, divine sanctions, polarization, and metapropaganda.

The third chapter, “*Measures for countering Russian manipulative propaganda*”, delineates the essential elements of Ukraine’s resistance to Russian propaganda tactics. These components comprise state initiatives and measures, including legislative frameworks aimed at countering propaganda and disinformation, the operations of the Centre for Strategic Communications and Information Security, and the Centre for Countering Disinformation. Additionally, the chapter emphasizes the role of Ukrainian media, particularly in delivering accurate reports on events in Ukraine while adhering to professional journalistic standards, as well as in debunking Russian misinformation. It also highlights the initiatives undertaken by fact-checking entities and civil society organizations, as well as historical and educational projects designed to promote Ukrainian history, language, literature, and culture. Furthermore, efforts to enhance media literacy within the population and the advancement of Ukrainian culture - through literature, documentary filmmaking, theatre, and other artistic expressions - are presented, portraying Ukraine not just as a victim but as a nation characterized by dignity, strength, and creativity. The dissertation offers recommendations for enhancing the resistance to Russian manipulative propaganda, which include: developing and promoting original national narratives that diverge from

Russian frameworks, instead representing Ukraine through a lens grounded in Ukrainian values as well as the values of the audience to which these narratives are directed; producing high-quality media content in alignment with journalistic ethics and reinforcing sanctions against Russian propaganda; facilitating the digital transformation of media organizations to generate competitive news content that resonates widely and engages targeted audiences; integrating findings from analyzed projects aimed at countering disinformation - such as films, cartoons, animations, manuals, and educational games - into media literacy programs across universities, schools, and preschools; ensuring the accessibility of these efforts to international audiences; and furthering Ukrainian literature, cinema, visual arts, music, and theatre with an emphasis on highlighting Ukraine's dignity, strength, and creativity, while promoting a central national narrative encapsulated in the statement: "Ukraine is a worthy state – one that exists, has existed, and will continue to exist."

Keywords: propaganda, manipulative propaganda, Russian manipulative propaganda, educational propaganda, propaganda methods, propagandist narratives, full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation, Russian–Ukrainian war, measures to counter Russian manipulative propaganda, national narratives, counternarratives, disinformation, national identity.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Волянський Н. Витоки та методи сучасної російської пропаганди. *Причорноморські філологічні студії*. №8. 2025. С. 66-72.
DOI: <https://doi.org/10.32782/bsps-2025.2.8>
2. Волянський Н. Тактики російської маніпулятивної пропаганди. *Вісник науки та освіти*. №8 (38). 2025. С. 280-290.
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-8\(38\)-280-290](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-8(38)-280-290)
3. Волянський Н. Стратегії протидії російській маніпулятивній пропаганді. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*. Вип. 63. 2025. С. 9-15.
DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.63.1>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Волянський Н. Маніпуляції історичними фактами, подіями і явищами в російських ЗМІ. *Актуальні проблеми сучасного журналістикознавства : збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2021 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Андрій Яценко*. Львів: Простір-М, 2022. С. 95-96.
5. Волянський Н., Лизанчук В. Наукові підходи до визначення поняття пропаганда: історія та сучасність. *Актуальні проблеми медіапростору: зб. доп. наук.-практ. конф. / упоряд. Ю. Бондар, А. Волобуєва, Б. Носова*. Київ-Вітербо, 2025. С. 25-27.
6. Волянський Н. Пропаганда: форми, засоби, види. *Сучасні медіа: тематично-змістові моделі та трансформації: збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2024 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Мар'ян Лозинський, Андрій Яценко, Галина Яценко*. Львів: ЛНУ, 2025. С. 126-128.